

Näringsdepartementet
Forskning, innovation och
näringsutveckling

Er referens Sara Modig
Vår referens Pernilla Samuelsson

2011-01-10

REMISSYTTRANDE

SOU 2010:56, Innovationsupphandling, betänkande av Innovationsupphandlingsutredningen

Svenska Teknik&Designföretagen får härmed lämna remissyttrande över rubricerad utredning.

Sammanfattning

Svenska Teknik&Designföretagen välkomnar utredningen om innovationsvänlig upphandling respektive innovationsupphandling. Den innovationskraft som tidigare fanns hos företagen har nästan försvunnit vilket har medfört en utarmning av företagens tjänsteutbud och utvecklingskraft. Svenska Teknik&Designföretagen ser därför positivt på de bättre förutsättningar som föreslås för offentlig sektors köp av innovativa varor och tjänster samt på att det införs en metod som säkerställer att upphandling av innovativa varor och tjänster sker i enlighet med EU:s bestämmelser. Svenska Teknik&Designföretagen ser dock att det finns områden som kräver ytterligare analys för att innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling skall få önskad effekt.

Definition av innovation

Redan under utredningens gång diskuterade vi med utredaren om definitionen av begreppet innovation. Vi tycker att det fortfarande är oklart vad som egentligen ligger i definitionen och föreslår en tydligare beskrivning, gärna med exempel i form av skeden i en produkts- eller en tjänsts livscykel.

Innovationshänsyn

När det gäller innovationsvänlig upphandling föreslår utredningen att det skall införas ett ”bör-krav” att den upphandlande myndigheten eller enheten i upphandlingar skall beakta innovationshänsyn. Vi anser inte att utredningen tillräckligt tydligt beskriver vad som avses med detta.

Resurser till innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling

Ett genomförande av innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling kräver att de upphandlande myndigheterna och enheterna har tillräckliga resurser. Enligt utredningen skall de upphandlande myndigheterna och enheterna generellt sett inte behöva tillföras ytterligare finansiella resurser för att genomföra innovationsvänlig

upphandling eller innovationsupphandling. Vår erfarenhet är att de flesta upphandlande myndigheter och enheter redan idag saknar resurser för att genomföra upphandlingar, både finansiella resurser och resurser i form av upphandlingskompetens, vilket leder till att de upphandlande myndigheterna och enheterna enbart använder en mycket liten del av upphandlingsramverket och att det ofta förekommer fel i upphandlingarna. Vi tror att de finansiella bidrag som Vinnova i vissa fall kan komma att lämna till täckande av de upphandlande myndigheternas och enheternas merkostnader vid upphandlingar inte kommer att vara tillräckliga utan att viss generell finansiell kompensation till upphandlande myndigheter och enheter kommer att vara nödvändig. Vi tror också att de upphandlande myndigheterna och enheterna måste tillföras ytterligare kompetens, för att innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling skall få önskvärt genomslag.

När det gäller innovationsupphandling befarar vi även att det kan vara för tidigt att införa ett nytt regelverk. Detta med hänsyn till de svårigheter de upphandlande myndigheterna och enheterna redan har idag när det gäller genomförandet av offentlig upphandling och det faktum att de endast använder en mycket liten del av upphandlingsramverket. Ett införande av ett regelverk för innovationsupphandling kommer öka komplexiteten. Införandet av nya bestämmelser kan slå tillbaka på den kommersiella upphandlingen på så sätt att den tar fokus och resurser från den kommersiella upphandlingen med den konsekvensen att den kommersiella upphandlingen stagnerar.

Drivkrafter för innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling

Både när det gäller innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling så kommer de upphandlande myndigheterna och enheterna att ha en valfrihet ifråga om de skall använda sig av de möjligheter som finns för att upphandla innovativa produkter och tjänster. En drivkraft för de upphandlande myndigheterna och enheterna kommer att vara att de förutsätter att de får tillgång till en ny bättre vara eller en ny bättre tjänst, dvs en bättre lösning på ett problem. Genomförandet av en sådan upphandling är inte riskfri och en upphandlande myndighet eller enhet kan inte utgå ifrån att upphandlingen kommer att ge ett förväntat resultat eller förväntat resultat till rätt pris. Vi befarar att denna osäkerhet, sammantaget med att en myndighet eller enhet inte nödvändigtvis blir kompenserad för merkostnader, minskar myndighetens eller enhetens *drivkraft* att genomföra upphandlingen. Vi tror att det behövs ytterligare drivkrafter för de upphandlande myndigheterna eller enheterna för att de skall ta initiativ till en upphandling. Det kan också behöva införas en struktur för när innovationsvänlig respektive innovationsupphandling skall ske. Sammantaget är vår uppfattning att det behövs ytterligare översyn över var initiativet till genomförande av innovationsvänlig upphandling respektive innovationsupphandling skall finnas och en analys över möjliga drivkrafter bakom initiativtagandet samt även en mer omfattande analys av möjligheten att införa riktlinjer för när innovationsvänlig upphandling respektive innovationsupphandling skall ske.

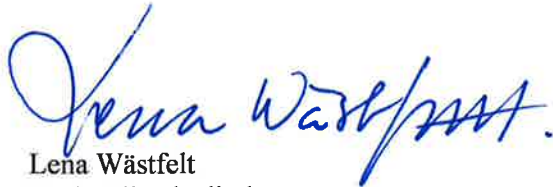
Fördelning av immateriella rättigheter

Fördelningen av de immateriella rättigheterna vid innovationsupphandling respektive innovationsvänlig upphandling är av central betydelse. De upphandlande myndigheterna och enheterna måste i detta sammanhang noga tänka igenom konsekvenserna av hur de immateriella rättigheterna hanteras i upphandlingen och därefter. Ett ogenomtänkt beslut att t ex överföra de immateriella rättigheterna till myndigheten eller enheten kan få företag att avstå från att delta i upphandlingen. Många företag lever på resultatet i varje uppdrag och på att resultatet kan återanvändas. Om de immateriella rättigheterna förs över till de upphandlande myndigheterna och enheterna tar detta bort företagets affärsförutsättningar och företagen ser då att uppdraget inte leder till önskvärd ekonomisk avkastning. Ett beslut av den upphandlande myndigheten eller enheten att överföra de immateriella rättigheterna till myndigheten eller enheten kan därför få den konsekvensen att upphandlingen misslyckas eller inte ger önskvärt resultat. Ett överförande av immateriella rättigheter till en upphandlande myndighet eller enhet innebär också oftast att rättigheterna inte placeras hos den part som bäst kan utnyttja dem.

När det gäller innovationsupphandling blir frågan om de immateriella rättigheternas fördelning ännu mer viktig eftersom det inom ramen för innovationsupphandling föreligger en risk för att en leverantör som deltar i upphandlingen, på grund av konsultjäv, inte kan delta i den efterföljande kommersiella upphandlingen.

Med anledning av ovanstående anser vi att möjligheterna för att utforma riktlinjer för de upphandlande myndigheternas och enheternas hantering av de immateriella rättigheterna i innovationsvänliga upphandlingar och i innovationsupphandlingar bör utredas.

Svenska Teknik&Designföretagen stödjer i övrigt det som anförts i remissvar av Föreningen Svenskt Näringsliv och Almega.

Lena Wästfelt
Verkställande direktör

Pernilla Samuelsson
Affärsjurist

